

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/151/2018
Identifikačné číslo spisu: 7211201221
Dátum vydania rozhodnutia: 27.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7211201221.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu D. G., bývajúceho v Y., zastúpeného JUDr. Máriou Kozákovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Odborárska 7, proti žalovanému Dopravnému podniku mesta Košice, a.s., so sídlom v Košiciach, Bardejovská 6, IČO: 31 701 914, zastúpenému JUDr. Beátou Buhlovou, advokátkou s o sídlom v Košiciach, Mlynárska 19, o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 19 C 5/2011, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. decembra 2017 sp. zn. 11 Co 226/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou podanou na Okresnom súde Košice II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) domáhal určenia, že výpoveď daná mu žalovaným 3. januára 2011 o skončení pracovného pomeru je neplatná. Uviedol, že žalovaný odôvodnil výpoveď s poukazom na § 63 ods. 1 písm. d/ body 1 a 3 a písm. e/ Zákonníka práce z dôvodu, že podľa žalovaného žalobca nespĺňal predpoklady ustanovené právnymi predpismi a bez zavinenia zamestnávateľa nespĺňal ani požiadavky na výkon dohodnutej práce, určené zamestnávateľom vo vnútornom predpise (neukončil a odmietol psychologické vyšetrenia 22. novembra 2010, 24. novembra 2010 a 21. decembra 2010, čím nespĺnil predpísané požiadavky týkajúce sa psychickej spôsobilosti).

2. Okresný súd Košice II rozsudkom (tretím v poradí) z 8. februára 2017 č. k. 19 C 5/2011-268 určil, že výpoveď z 3. januára 2011 daná žalovaným žalobcovi je neplatná. Žalobcovi priznal voči žalovanému právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu za úspech v konaní o určenie neplatnosti výpovede, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením tunajšieho súdu po právoplatnosti rozsudku vo veci samej. Vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania v konaní o nároku na určenie neplatnosti upozorňujúcich listov. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť štátu na účet súdu prvej inštancie súdny poplatok z návrhu na začatie konania o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru vo výške 99,50 €, do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že pri vyhodnocovaní vykonaného

dokazovania vychádzal zo skutočnosti, že žalobca bol predsedom odborovej organizácie pôsobiacej u žalovaného, a žalovaný mu mohol preto dať výpoveď len s predchádzajúcim súhlasom odborovej organizácie. Odborová organizácia na základe žiadosti žalovaného ako zamestnávateľa odmietla žalovanému udeliť svoj súhlas na výpoveď žalobcovi, a to listom z 2. januára 2011. Súd prvej inštancie poukázal na § 240 ods. 9 prvá časť vety (pred bodkočiarkou) Zákonníka práce, podľa ktorého odmietnutie súhlasu odborovej organizácie žalovanému na výpoveď z pracovného pomeru žalobcovi, spôsobuje neplatnosť výpovede z tohto dôvodu (§ 17 ods. 2). Súd prvej inštancie zdôraznil, že v konaní o neplatnosť výpovede danej zástupcovi zamestnancov súd neskúma z vlastnej iniciatívy, či od zamestnávateľa možno spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával podľa § 240 ods. 9 Zákonníka práce (takýto postup zakladá vadu konania) a žalovaný v relevantnom čase potrebné skutočnosti netvrdil, preto je nesporné že výpoveď, ktorú žalovaný dal žalobcovi z pracovného pomeru bez udelenia predchádzajúceho súhlasu s výpoveďou príslušnou odborovou organizáciou, je neplatná. Vzhľadom na tento záver a bez možnosti uplatnenia postupu súdu podľa § 240 ods. 9 Zákonníka práce (bez právne relevantných - včasne daných námietok žalovaného) je dôvodom neplatnosti výpovede už aj len chýbajúci súhlas odborovej organizácie, a preto nemalo opodstatnenie posudzovať naplnenie ďalších hmotnoprávnych podmienok výpovede, keďže aj ak by boli platné (k čomu súd pri svojom druhom rozhodnutí dospel), nemôže to zmeniť záver o neplatnosti výpovede danej žalobcovi ako členovi - predsedovi odborovej organizácie žalovaným z pracovného pomeru, bez predchádzajúceho súhlasu odborovej organizácie. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a § 255 CSP.

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 20. decembra 2017 sp. zn. 11 Co 226/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie výsledky rozsiahlo vykonaného dokazovania náležite vyhodnotil podľa § 191 ods. 1, 2 CSP a z týchto dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie a na zistený skutkový stav aplikoval správne ustanovenia Zákonníka práce a tieto aj správne vyložil, pričom nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Opakovane zdôraznil, že v danom prípade je potrebné skúmať opodstatnenosť žaloby z hľadísk uvedených v § 240 ods. 9 Zákonníka práce v znení účinnom do 5. júna 2011, ktoré pripúšťa možnosť nahradiť nedostatok predchádzajúceho súhlasu zástupcov zamestnancov s výpoveďou alebo okamžitým skončením pracovného pomeru rozhodnutím súdu, ak sú ostatné podmienky uvedených zrušovacích prejavov splnené a súd v spore o určenie ich neplatnosti zistí, že od zamestnávateľa nemožno spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával. Opätovne poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 273/2013, v zmysle ktorého ak chce zamestnávateľ v prípadnom spore o neplatnosť výpovede zvrátiť jej neplatnosť ako následok nesúhlasu zástupcu zamestnancov s výpoveďou danou zamestnancovi (ktorý je členom odborového orgánu), a teda dosiahnuť platnosť ním urobeného neplatného právneho úkonu, musí tvrdiť a preukazovať konkrétne hmotnoprávne skutočnosti, pre ktoré od neho nemožno spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával. Pokiaľ tak neurobí, súd v konaní o neplatnosť výpovede sa z vlastnej iniciatívy nemôže zaoberať možnosťou aplikácie § 240 ods. 9 Zákonníka práce, pretože inak by dával zamestnávateľovi ako účastníkovi konania návod, čo by mal alebo mohol robiť, aby dosiahol žiadaný účinok. Tým by vybočil z medzi poučovacej povinnosti poučovať účastníkov konania o ich procesných právach a povinnostiach, oslabil by úlohu súdu ako nestranného orgánu a založil by nerovnosť medzi účastníkmi občianskeho súdneho konania (por. rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 153/94, I. ÚS 56/95 a III. ÚS 480/97). Odvolací súd konštatoval, že súdu prvej inštancie nemožno v žiadnom prípade vytknúť, že iniciatívne neskúmal existenciu okolností podľa § 240 ods. 9 Zákonníka práce a výpoveď C. I., vyhodnotil ako dôkaz výsluchom svedkyne, ktorý bol vykonaný k preukázaniu skutočnosti, že žalobca nemal potrebnú psychologickú spôsobilosť k výkonu svojej práce, a nie ako úkon strany sporu (predtým účastníka konania), ktorý musí tvrdiť a preukazovať konkrétne hmotnoprávne skutočnosti, pre ktoré od neho nemožno spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával, ak chce zamestnávateľ v spore o neplatnosť výpovede zvrátiť jej neplatnosť ako následok nesúhlasu zástupcu zamestnancov s výpoveďou danou zamestnancovi (ktorý je členom odborového orgánu), a teda dosiahnuť platnosť ním urobeného neplatného právneho úkonu. Zdôraznil, že pokiaľ žalovaný listom z 3. januára 2011 dal

žalobcovi výpoveď pre nespĺňanie požiadavky na výkon dohodnutej práce bez zavinenia zamestnávateľa podľa § 63 ods. 1 písm. d/ Zákonníka práce, musel si byť vedomý, že výpoveď, ak inak jej podmienky budú splnené, bude neplatná pre nesúhlas zástupcu zamestnancov, a že len ak na jeho návrh budú zistené skutočnosti, pre ktoré od neho nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobcu naďalej zamestnával, bude výpoveď považovaná za platnú. Napriek tomu žalovaný v konaní žiadne takéto konkrétne skutočnosti vyplývajúce z hmotného práva netvrdil, ani nepreukazoval. Urobil tak až po uplynutí takmer dvoch rokov od začiatku konania (13. januára 2011). Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil v súlade s § 387 ods. 1, 2 CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Namietal, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 273/2013, na ktoré opakovane poukazoval odvolací súd nerieši analogickú právnu otázku s otázkou, ktorá je predmetom tohto dovolacieho konania. Poznamenal, že táto zrejma odlišnosť spočíva u ž v samotnom dôvode prejednávaneho skončenia pracovného pomeru žalobcu, ktorý má následne podľa názoru žalovaného vplyv na posúdenie aplikácie § 240 ods. 9 Zákonníka práce. V danom prípade ide o skončenie pracovného pomeru podľa § 63 ods. 1 písm. d/ Zákonníka práce a nie podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce ako je to v rozhodnutí najvyššieho súdu. Podľa názoru žalovaného sa právne líši posudzovaná právna otázka, a to aplikácia § 240 ods. 9 Zákonníka práce na skončenie pracovného pomeru zamestnanca riešená v tomto konaní s právnou otázkou platného skončenia pracovného pomeru podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce (nadbytočnosť zamestnanca) v nadväznosti na § 240 ods. 9 Zákonníka práce riešená v rozhodnutí najvyššieho súdu, na ktoré opakovane poukazuje odvolací súd. Poukázal na to, že v danom prípade je nemožnosť ďalšieho zamestnávania zamestnanca daná priamo právnymi predpismi upravujúcimi podmienky na výkon dohodnutej práce, konkrétne príslušnými ustanoveniami Zákonníka práce, príslušnými ustanoveniami zákona č. 513/2009 Z.z. o dráhach, v nadväznosti na príslušné ustanovenia vyhlášky č. 245/2010 Z.z. o odbornej spôsobilosti, zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti osôb pri prevádzkovaní dráhy a dopravy na dráhe a tiež internými predpismi upravujúcimi požiadavky na výkon práce vykonávanej žalobcom u zamestnávateľa. Ďalej namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom spočívajúce v nesprávnej interpretácii § 240 ods. 9 Zákonníka práce pri jeho následnej aplikácii na prejednanú vec, nakoľko podľa názoru odvolacieho súdu sa súd prvej inštancie z vlastnej iniciatívy nemal zaoberať možnosťou aplikácie § 240 ods. 9 Zákonníka práce, že tak mal učiniť v konaní žalovaný, ktorý tak neučinil, resp. neučinil v relevantnom čase. Žalovaný poukázal na to, že zákon nestanovuje výlučnú povinnosť, prvotnú iniciatívu tvrdenia a preukazovania skutočností, že od zamestnávateľa nemožno spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával na samotného zamestnávateľa, a teda nevylučuje ani iniciatívu súdu pri zisťovaní tejto otázky. Uzavrel, že dôvody, pre ktoré nemohol žalobcu ďalej zamestnávať, pre ktoré od neho nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobcu ďalej zamestnával, boli podrobne vysvetlené jednak už vo výpovedi danej žalovaným žalobcovi, ďalej po začatí konania o neplatnosť výpovede, a to už v priebehu konania tvrdeniami žalovaného, riadne preukázanými tak listinnými dôkazmi, ako aj výpoveďou svedka. Na základe uvedeného navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil a žalobu v celom rozsahu zamietol, resp. zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie a vec vrátil príslušnému súdu na ďalšie konanie.

5. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného písomne nevyjadril.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle §

419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Dovolaateľ v dovolaní namietal, že jeho mimoriadny opravný prostriedok je prípustný podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

10.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10.2. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 123/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

10.3. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom riešená (preto ani nedošlo k vytvoreniu a ustáleniu jeho rozhodovacej praxe).

10.4. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami: ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích senátov zostali nejednotné a neustálené (nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu). V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“.

11. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

12. So zreteľom na dovolaciu argumentáciu žalovaného dovolací súd pre úplnosť uvádza, že v zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne

nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

13. Žalovaný vo svojom dovolaní odvodzoval prípustnosť svojho dovolania z dôvodu uvedeného v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pričom za právnu otázku označil otázku, či je možné aplikovať § 240 ods. 9 Zákonníka práce na skončenie pracovného pomeru zamestnanca podľa § 63 ods. 1 písm. d/ Zákonníka práce s právnou otázkou platného skončenia pracovného pomeru podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce v nadväznosti na § 240 ods. 9 Zákonníka práce, riešenú v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 273/2013, nakoľko podľa názoru žalovaného samotná odlišnosť spočíva v dôvode skončenia pracovného pomeru. Žalovaný tak uviedol, že v danom prípade je daná špecifickosť spočívajúca v tom, že nemožnosť ďalšieho zamestnávania zamestnanca je daná priamo právnym predpismi upravujúcimi podmienky na výkon dohodnutej práce.

14. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Na rozdiel od doterajšej právnej úpravy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takéto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci pripustenej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. Predpokladom prípustnosti dovolania je dôsledné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom musí uviesť svoj názor na riešenie tejto právnej otázky (§ 393 ods. 2, 3 CSP). V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

15. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 273/2013, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 78/2016, vyslovil právnu vetu ktorá znie: „Súd v konaní o neplatnosť výpovede danej zástupcovi zamestnancov neskúma z vlastnej iniciatívy, či od zamestnávateľa možno spravodlivo požadovať, aby zamestnanca ďalej zamestnával (§ 240 ods. 9 Zákonníka práce)“. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí uviedol, že § 240 ods. 9 Zákonníka práce je nepochybne hmotnoprávnym ustanovením toho predpisu súkromného práva. Ak chce zamestnávateľ v prípadnom spore o neplatnosť výpovede zvrátiť jej neplatnosť ako následok nesúhlasu zástupcu zamestnancov s výpoveďou danou zamestnancovi (ktorý je členom odborového orgánu), a teda dosiahnuť platnosť ním urobeného neplatného právneho úkonu, musí tvrdiť a preukazovať konkrétne hmotnoprávne skutočnosti, pre ktoré od neho nemožno spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával. Pokiaľ tak neurobí, súd v konaní o neplatnosť výpovede s a z vlastnej iniciatívy nemôže zaoberať možnosťou aplikácie ustanovenia § 240 ods. 9 Zákonníka práce, pretože inak by dával zamestnávateľovi ako účastníkovi konania návod, čo by mal alebo mohol robiť, aby dosiahol žiadaný účinok. Tým by vybočil z medzí poučovacej povinnosti poučovať účastníkov konania o ich procesných právach a povinnostiach, oslabil by úlohu súdu ako nestranného orgánu a založil by nerovnosť medzi účastníkmi občianskeho súdneho konania. Najvyšší súd konštatoval, že pokiaľ za tejto skutkovej situácie žalovaný listom z 10. marca 2009 dal žalobkyni výpoveď z dôvodu nadbytočnosti podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, musel si byť vedomý, že výpoveď, ak inak jej podmienky budú splnené, bude neplatná pre nesúhlas zástupcu zamestnancov, a že len ak budú zistené skutočnosti, pre ktoré od neho nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobkyňu naďalej zamestnával, bude výpoveď považovaná za

platnú. Napriek tomu však v konaní žiadne takéto konkrétne skutočnosti vyplývajúce z hmotného práva netvrdil, a teda ani nepreukazoval, pričom tak urobil až na výzvu súdu po uplynutí takmer troch rokov od začiatku konania. Najvyšší súd v danom prípade zároveň konštatoval a uzavrel, že i keď § 240 ods. 9 Zákonníka práce bližšie neurčuje skutočnosti, pre ktoré nemožno od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával, a v tomto smere poskytuje priestor pre úvahu súdu, zastáva dovolací súd názor, že takouto skutočnosťou nie je údajné porušenie pracovnej disciplíny zamestnancom, ku ktorému malo dôjsť v dobe takmer dvoch rokov pred daním mu výpovede, a ktoré začalo byť zamestnávateľom tvrdené po viac ako piatich rokoch od jeho údajného spáchania, navyše za okolností, keď voči zamestnancovi neboli vyvedené žiadne dôsledky z tvrdeného porušenia pracovnej disciplíny. Akceptovanie takejto skutočnosti (ak by aj bola preukázaná) by bolo nielen v rozpore so zásadou pracovného práva vyžadujúcou vyvodzovanie zodpovednosti za porušenie pracovnej disciplíny v zákonom stanovených lehotách (napr. § 63 ods. 4 alebo § 68 ods. 2 Zákonníka práce), resp. v primeranom čase, ale odporovalo by aj zásade, podľa ktorej výkon práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov musí byť v súlade s dobrými mravmi. Zamestnanec by sa totiž za takejto situácie proti tvrdenému porušeniu pracovnej disciplíny prakticky nemohol brániť, pretože by si už nemusel pamätať skutočnosti, ktoré by mohli toto tvrdenie vyvrátiť, resp. by už nemusel mať k dispozícii dôkazy, ktoré by mohli byť v jeho prospech.

16. V prejednávacom prípade dal žalovaný 3. januára 2011 žalobcovi, ktorý bol predsedom odborového orgánu, výpoveď z pracovného pomeru podľa § 63 ods. 1 písm. d/ body 1 a 3 Zákonníka práce ako i podľa § 63 ods. 1 písm. e/ Zákonníka práce. Hlavným dôvodom na skončenie pracovného pomeru bolo, že žalobca nespĺňal predpoklady ustanovené právnymi predpismi. Výbor ZO IOZ č. 2 pri Dopravnom podniku mesta Košice na žiadosť zamestnávateľa o predchádzajúci súhlas k skončeniu pracovného pomeru z 21. decembra 2010, žalovanému oznámil, že nesúhlasí s návrhom žalovaného. Žalovaný aj napriek uvedenému nesúhlasu odborovej organizácie dal žalobcovi výpoveď. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že žalovaný v odvolaní smerujúcom proti rozsudku súdu prvej inštancie z 2. októbra 2012 č. k. 19 C 5/2011-72 namietal, že súd prvej inštancie sa nezaoberal znením § 240 ods. 9 Zákonníka práce. Odvolací súd rozsudkom z 5. júna 2014 sp. zn. 3 Co 57/2013 okrem iného rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým určil, že výpoveď je neplatná, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu skúmania opodstatnenosti žaloby z hľadísk uvedených v § 240 ods. 9 Zákonníka práce. Súd prvej inštancie následne rozsudkom z 18. marca 2015 žalobný návrh zamietol, pričom poukázal na to, že v danom prípade splnenie podmienok pre platnosť výpovede z pracovného pomeru mal vykonaným dokazovaním za preukázané, a to aj s poukazom na § 240 ods. 9 Zákonníka práce. Odvolací súd na odvolanie žalobcu rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 273/2013 a poznamenal, že žalovaný skutočnosti umožňujúce použitie § 240 ods. 9 Zákonníka práce netvrdil v relevantnom čase po začatí sporu, ale urobil tak až v odvolacom konaní, čo zohľadnil odvolací súd, a preto by mal znášať pre neho nepriaznivé dôsledky spočívajúce v tom, že na takéto dodatočné tvrdenia nemožno prihliadať. Súd prvej inštancie následne rozhodol posledným rozsudkom konkretizovaným v bode 1. tak, že určil výpoveď danú žalobcovi za neplatnú, pričom viazaný názorom odvolacieho súdu konštatoval, že pri vyhodnocovaní vykonaného dokazovania vychádzal z nespornej skutočnosti medzi stranami, že žalobca bol predsedom odborovej organizácie pôsobiacej u žalovaného, a žalovaný mohol mu preto dať výpoveď len s predchádzajúcim súhlasom odborovej organizácie. Poznamenal, že keďže súd v konaní o neplatnosť výpovede danej zástupcovi zamestnancov neskúma z vlastnej iniciatívy, či od zamestnávateľa možno spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával podľa § 240 ods. 9 Zákonníka práce (takýto postup zakladá vadu konania) a žalovaný v relevantnom čase potrebné skutočnosti netvrdil, je nesporné že je výpoveď, ktorú žalovaný dal žalobcovi z pracovného pomeru bez udelenia predchádzajúceho súhlasu s výpoveďou príslušnou odborovou organizáciou, neplatná. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

17. Dovolací súd poznamenáva, že rozhodnutie, na ktoré poukazuje odvolací súd vo svojom rozhodnutí, rieši otázku skúmania, resp. neskúmania aplikácie § 240 ods. 9 Zákonníka práce. Predmetné ustanovenie neukladá súdu povinnosť skúmať okolnosti z vlastnej iniciatívy. Dovolací súd poznamenáva, že zákon pripúšťa možnosť nahradiť nedostatok predchádzajúceho súhlasu zástupcov zamestnancov s výpoveďou alebo okamžitým skončením pracovného pomeru rozhodnutím súdu. Táto možnosť prichádza d o úvahy vtedy, a k zástupcovia zamestnancov odmietli udeliť súhlas a a k s ú ostatné

podmienky uvedených zrušovacích prejavov splnené a súd v spore o určenie ich neplatnosti zistí, že od zamestnávateľa nemožno spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával. V takomto prípade je výpoveď alebo okamžité skončenie pracovného pomeru platné. Dovolací súd uvádza, že § 240 ods. 9 Zákonníka práce, nestanovuje povinnosť aplikácie tohto ustanovenia len pre konkrétny dôvod výpovede, ale ustanovuje možnosť aplikácie tohto ustanovenia všeobecne na ktorýkoľvek výpovedný dôvod uvedený v § 63 ods. 1 Zákonníka práce. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 273/2013 riešilo síce situáciu, v ktorej bol daný výpovedný dôvod v zmysle § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, predmetné rozhodnutie je ale možné aplikovať aj na iný výpovedný dôvod uvedený v § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, nielen, ako nesprávne tvrdí žalovaný, na výpovedný dôvod uvedený v § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce. Dovolacia argumentácia žalovaného tak nemá podklad v dovolaní namietanom dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Žalovaný tak v dovolaní neopodstatnene tvrdí, že táto ním nastolená otázka, nebola dosiaľ najvyšším súdom vyriešená.

18. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného ako neprípustné v zmysle § 447 písm. c/ CSP odmietol.

19. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.